

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

20 päivänä syyskuuta 2016*

[Teksti oikaistu 20.12.2017 annetulla määräyksellä]

Muutoksenhaku – Kyproksen tasavallan vakaustukiohjelma – Kyproksen tasavallan ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) välillä erityisistä talouspoliittisista ehdoista 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja – Euroopan komission ja Euroopan keskuspankin tehtävät – Sopimussuhteen ulkopuolinen Euroopan unionin vastuu – SEUT 340 artiklan toinen kohta – Edellytykset – Velvollisuus valvoa tämän yhteisymmärryspöytäkirjan yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa

Yhdistetyissä asioissa C-8/15 P–C-10/15 P,

joissa on kyse kolmesta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, jotka on pantu vireille 9.1.2015,

Ledra Advertising Ltd, kotipaikka Nikosia (Kypros) (C-8/15 P),

Andreas Eleftheriou, kotipaikka Limassol (Kypros) (C-9/15 P),

Eleni Eleftheriou, kotipaikka Limassol (C-9/15 P),

Lilia Papachristofi, kotipaikka Limassol (C-9/15 P),

Christos Theophilou, kotipaikka Nikosia (C-10/15 P) ja

Eleni Theophilou, kotipaikka Nikosia (C-10/15 P),

edustajinaan A. Paschalides, dikigoros, A.M. Paschalidou, barrister, ja A. Riza, QC, solicitor C. Paschalidesin valtuuttamana,

valittajina,

ja joissa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään J.-P. Keppenne ja M. Konstantinidis, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

[**Oikaistu 20.12.2017 annetulla määräyksellä**] Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään G. Várhelyi, K. Laurinavičius ja O. Heinz, avustajanaan H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto)

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari) ja D. Šváby sekä tuomarit A. Rosas, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, M. Vilaras ja E. Regan,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkkamies I. Illéssy,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.2.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.4.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ledra Advertising Ltd asiassa C-8/15 P, Andreas Eleftheriou, Eleni Eleftheriou ja Lilia Papachristofi asiassa C-9/15 P sekä Christos Theophilou ja Eleni Theophilou asiassa C-10/15 P vaativat valituksillaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 10.11.2014 antaman määräyksen Ledra Advertising vastaan komissio ja EKP (T-289/13, EU:T:2014:981), 10.11.2014 antaman määräyksen Eleftheriou ja Papachristofi vastaan komissio ja EKP (T-291/13, ei julkaistu, EU:T:2014:978) ja 10.11.2014 antaman määräyksen Theophilou vastaan komissio ja EKP (T-293/13, ei julkaistu, EU:T:2014:979) (jäljempänä yhdessä valituksenalaiset määräykset), joilla unionin yleinen tuomioistuin jätti osittain tutkimatta ja katsoi osittain perusteettomiksi niiden kanteet, jotka koskivat ensiksi Kyproksen tasavallan ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) välillä erityisistä talouspoliittisista ehdoista 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan (jäljempänä 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja) 1.23–1.27 kohdan kumoamista ja toiseksi sen vahingon korvaamista, jonka valittajat väittivät aiheutuneen siitä, että nämä kohdat sisällytettiin kyseiseen yhteisymmärryspöytäkirjaan, ja siitä, että Euroopan komissio ei ole noudattanut valvontavelvollisuuttaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

EVM-sopimus

- 2 Brysselissä (Belgia) tehtiin 2.2.2012 Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta (jäljempänä EVM-sopimus). Kyseinen sopimus tuli voimaan 27.9.2012.

- 3 EVM-sopimuksen johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Eurooppa-neuvosto pääsi 17 päivänä joulukuuta 2010 sopimukseen siitä, että euroalueen jäsenvaltioita varten on tarpeen perustaa pysyvä vakausmekanismi. Tämä Euroopan vakausmekanismi, jäljempänä ’EVM’ ottaa hoitaakseen Euroopan rahoitusvakaustukeen, jäljempänä ’ERVV’, ja Euroopan rahoitusvakautusmekanismin, jäljempänä ’ERVM’, tällä hetkellä hoitamat tehtävät, huolehtien tarvittaessa rahoitusavun antamisesta euroalueen jäsenvaltioille.”

- 4 Kyseisen sopimuksen 1 ja 2 artiklan sekä 32 artiklan 2 kohdan mukaisesti sopimuksen sopimuspuolet eli jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, perustavat keskenään kansainvälisen rahoituslaitoksen, EVM:n, joka on oikeushenkilö.

- 5 EVM-sopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa, 3 kohdassa ja 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan seuraavaa:

”1. EVM:llä on hallintoneuvosto ja johtokunta sekä toimitusjohtaja ja muu tarvittava henkilöstö.

--

3. Päätöksen tekeminen keskinäisellä sopimuksella edellyttää äänestykseen osallistuvien jäsenten yksimielisyyttä. Äänestyksestä pidäytyminen ei estä päätöksen tekemistä keskinäisellä sopimuksella.

4. Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, kiireellistä äänestysmenettelyä käytetään, jos sekä komissio että [Euroopan keskuspankki (jäljempänä EKP)] toteavat, että laiminlyönti tehdä pikaisesti päätös rahoitusavun myöntämisestä tai toteutuksesta siten kuin 13–18 artiklassa on tarkemmin määrätty, uhkasi euroalueen talouden ja rahoituksen kestävyttä. --”

- 6 EVM-sopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ”talous- ja raha-asioista vastaava Euroopan komission jäsen ja [Euroopan keskuspankin] johtokunnan puheenjohtaja sekä euroryhmän puheenjohtaja (jos hän ei ole hallintoneuvoston puheenjohtaja tai jäsen) voivat osallistua [EVM:n] hallintoneuvoston kokouksiin tarkkailijoina”.

- 7 EVM-sopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa todetaan, että ”talous- ja raha-asioista vastaava Euroopan komission jäsen ja EKP:n puheenjohtaja voivat nimittää kukin yhden [EVM:n johtokunnan] tarkkailijan”.

- 8 EVM-sopimuksen 12 artiklassa määritellään vakaustukea koskevat periaatteet, ja sen 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jos se on koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi välttämätöntä, EVM voi antaa vakaustukea EVM:n jäsenelle soveltaen tiukkoja ehtoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia valitun rahoitusapuvälineen kannalta. Nämä ehdot voivat vaihdella makrotalouden sopeutusohjelmasta ennalta vahvistettujen tuen myöntämiskelpoisuuden [ehtojen] jatkuvaan täyttämiseen.”

- 9 EVM-sopimuksen 13 artiklassa kuvaillaan menettelyä, joka koskee vakaustuen myöntämistä EVM:n jäsenelle, seuraavasti:

”1. EVM:n jäsen voi esittää hallintoneuvoston puheenjohtajalle vakaustuen saamista koskevan pyynnön. Tällaisessa pyynnössä on esitettävä yksi tai useampi suunniteltu rahoitusapuväline. Saatuaan tällaisen pyynnön hallintoneuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan komission tehtäväksi seuraavien toimenpiteiden toteuttamisen yhteistyössä EKP:n kanssa:

- a) arvioida, onko koko euroalueen tai sen jäsenvaltioiden rahoitusvakaus vaarantunut, jollei EKP ole jo toimittanut 18 artiklan 2 kohdan mukaista analyysia;

- b) arvioida, onko julkinen velka kestävä. Tällainen arviointi odotetaan toteutettavan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä [Kansainvälisen valuuttarahaston (jäljempänä IMF)] kanssa;
- c) arvioida kyseisen EVM:n jäsenen todelliset tai mahdolliset rahoitustarpeet.

2. Hallintoneuvosto voi EVM:n jäsenen pyynnöstä ja 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella tehdä periaatepäätöksen vakaustuen myöntämisestä kyseiselle EVM:n jäsenelle rahoitusapujärjestelyn muodossa.

3. Jos tehdään 2 kohdan mukainen päätös, hallintoneuvosto antaa Euroopan komission tehtäväksi – yhteistyössä EKP:n kanssa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä IMF:n kanssa – neuvotella kyseisen EVM:n jäsenen kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määrätään yksityiskohtaisesti rahoitusapujärjestelyyn liittyvät ehdot. Yhteisymmärryspöytäkirjan sisällössä on otettava huomioon toimenpiteiden kohteena olevien heikkouksien vakavuus ja valittu rahoitusapuväline. EVM:n toimitusjohtaja laatii samaan aikaan hallintoneuvoston hyväksyttäväksi ehdotuksen rahoitusapujärjestelyä koskeväksi sopimukseksi, johon sisältyvät rahoitusehdot sekä välineiden valinta.

Yhteisymmärryspöytäkirjan on oltava kaikilta osin SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden ja erityisesti kaikkien Euroopan unionin oikeuteen kuuluvien säädösten mukainen, mukaan lukien kyseiselle EVM:n jäsenelle osoitetut lausunnot, varoitukset, suositukset ja päätökset.

4. Euroopan komissio allekirjoittaa yhteisymmärryspöytäkirjan EVM:n puolesta edellyttäen, että 3 kohdassa määrätyt edellytykset on täytetty ja hallintoneuvostolta on saatu hyväksyntä.

5. Johtokunta hyväksyy rahoitusapujärjestelyä koskevan sopimuksen, jossa vahvistetaan yksityiskohtaisesti myönnettävään vakaustukeen liittyvät rahoitusta koskevat näkökohdat ja tapauksen mukaan ensimmäisen rahoitusapuerän maksaminen.

--

7. Euroopan komission tehtävänä on seurata – yhteistyössä EKP:n kanssa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä IMF:n kanssa – rahoitusapujärjestelylle asetettujen ehtojen noudattamista.”

26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja

- 10 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan 1.23–1.27 kohdassa, joiden otsikko on ”Cyprus Popular Bankin ja Bank of Cyprusin uudelleenjärjestely ja purkaminen”, todetaan seuraavaa:

”1.23. Mainittu kirjanpidollisen ja taloudellisen arvon arviointi on osoittanut, että Kyproksen kaksi suurinta pankkia olivat maksukyvyttömiä. Tämän tilanteen korjaamiseksi hallitus on pannut täytäntöön laajan purkamis- ja uudelleenjärjestelysuunnitelman. Epätasapainojen syntymisen estämiseksi jatkossa ja alan elinkelpoisuuden palauttamiseksi samalla, kun suojellaan kilpailua, on hyväksytty nelikohtainen strategia, jossa ei ole käytettävä veronmaksajien rahoja.

1.24. Ensinnäkin kaikki Kreikkaa koskevat varat (mukaan lukien meriliikenteen alan lainat) ja velat leikattiin; ensin mainittujen arvoksi arvioitiin epäsuotuisassa skenaariossa 16,4 miljardia ja jälkimmäisten 15 miljardia euroa. Kreikkalaiset varat ja velat hankki Piraeus Bank, jonka uudelleenjärjestelyn Kreikan viranomaiset hoitavat. Leikkaus perustui 26.3.2013 allekirjoitettuun sopimukseen. Koska varojen kirjanpitoarvo on 19,2 miljardia euroa, leikkauksella on merkittävästi vähennetty Kreikan ja Kyproksen välisiä ristikkäisiä vastuita.

- 1.25. [Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd:n (jäljempänä Cyprus Popular Bank)] Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimineen sivuliikkeen osalta kaikki talletukset siirrettiin [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia Ltd:n (jäljempänä Bank of Cyprus)] Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivalle tytäryhtiölle. Varat puolestaan sulautettiin Bank of Cyprusiin.
- 1.26. Toiseksi Bank of Cyprus ottaa osto- ja sulautumismenettelyn välityksellä haltuunsa Cyprus Popular Bankin kyproslaiset varat niiden käypään arvoon sekä suojatut talletukset ja hätätilanteisiin liittyvä maksuvalmiusapua koskevat vastuut niiden nimellisarvoon. Cyprus Popular Bankin suojaamattomat talletukset pysyvät entisessä entiteetissä. Siirrettävien varojen arvo on suurempi kuin siirrettävien velkojen ja niiden erotus vastaa Cyprus Popular Bankin toteuttamaa Bank of Cyprusin pääomitusta ja on 9 prosenttia siirrettävistä riskipainotetuista varoista. Bank of Cyprusta pääomitetaan siten, että se saavuttaa 9 prosentin ydinvakavaraisuusasteen (core tier one ratio) stressitestin epäsuotuisassa skenaariossa ohjelman loppuun mennessä, minkä pitäisi auttaa luottamuksen palauttamisessa ja rahoitusedellytysten normalisoinnissa. Se, että 37,5 prosenttia suojaamattomista talletuksista Bank of Cyprusissa muunnetaan A-osakkeiksi täysine ääni- ja osinko-oikeuksineen, täyttää suurimman osan pääomatarpeista, ja oman pääoman ehtoista lisärahoitusta saadaan Cyprus Popular Bankin entisestä entiteetistä. Osa lopuista suojaamattomista Bank of Cyprusin talletuksista jäädytetään väliaikaisesti.
- 1.27. Kolmanneksi pääomitustavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi toteutetaan vuoden 2013 kesäkuun loppuun mennessä yksityiskohtaisempi ja ajantasaistettu riippumaton arviointi Bank of Cyprusin ja Cyprus Popular Bankin varoista, kuten pankkien purkamiskehyksessä edellytetään. Tätä varten viimeistään vuoden 2013 huhtikuun puolivälissä sovitaan riippumattoman arvioinnin tehtävänkuvauksesta yhteistyössä Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n kanssa. Arvioinnin perusteella tarvittaessa lisäerä suojaamattomia talletuksia muunnetaan A-osakkeiksi sen varmistamiseksi, että 9 prosentin ydinvakavaraisuusasteen tavoite kriisitilanteessa voidaan saavuttaa ohjelman loppuun mennessä. Jos Bank of Cyprusin pääomituksen todetaan ylittävän tavoitteen, liiallisen pääomituksen määrä palautetaan tallettajille osakkeiden takaisinostoprosessissa.”

Kansallinen lainsäädäntö

- 11 Luottolaitosten ja muiden laitosten tervehdyttämisestä 22.3.2013 annetun lain (O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos; EE, liite I (I), nro 4379, 22.3.2013; jäljempänä 22.3.2013 annettu laki) 3 §:n 1 momentin ja 5 §:n 1 momentin nojalla Kentriki Trapeza tis Kyproun (Kyproksen keskuspankki) tehtäväksi annettiin kyseisessä laissa mainittujen laitosten tervehdyttäminen yhdessä Ypourgeoio Oikonomikon (valtiovarainministeriö) kanssa. Tätä varten 22.3.2013 annetun lain 12 §:n 1 momentissa säädetään yhtäältä, että Kyproksen keskuspankki voi asetuksella järjestellä purkamismenettelyn alaisen laitoksen velat ja velvoitteet uudelleen, myös siten, että laitoksen nimellispääomaa tai laitokseen kohdistuvia kaikenlaisia senhetkisiä tai tulevia saatavia vähennetään, muutetaan, niiden maksuaikataulua pidennetään tai nimellispääoma tai kyseiset saatavat uudistetaan tai velkakirjoja muunnetaan omaksi pääomaksi. Mainitussa momentissa säädetään toisaalta, että 22.3.2013 annetun lain 2 §:n 5 momentissa tarkoitetut suojatut talletukset jätetään mainittujen toimenpiteiden ulkopuolelle. Asianosaisten kesken on riidatonta, että kyse on alle 100 000 euron talletuksista.
- 12 Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia Ltd:n tervehdyttämisestä sen omalla pääomalla annetussa vuoden 2013 asetuksessa nro 103 (to peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiki Praxi No 103; EE, liite III (I), nro 4645, 29.3.2013, s. 769; jäljempänä asetus nro 103) säädetään Bank of Cyprusin pääomituksesta erityisesti sen talletussuojan piiriin kuulumattomien tallettajien, sen osakkeenomistajien ja sen joukkolainojen haltijoiden kustannuksella, jotta se voisi edelleen tarjota pankkipalveluja. Niinpä suojaamattomat talletukset

muunnettiin Bank of Cyprusin osakkeiksi (37,5 prosenttia kustakin suojaamattomasta talletuksesta), arvopapereiksi, jotka Bank of Cyprus voi muuntaa joko osakkeiksi tai talletuksiksi (22,5 prosenttia kustakin suojaamattomasta talletuksesta), ja arvopapereiksi, jotka Kyproksen keskuspankki voi muuntaa talletuksiksi (40 prosenttia kustakin suojaamattomasta talletuksesta). Asetus nro 103 tuli 10 §:nsä mukaan voimaan 29.3.2013 klo 6.

- 13 Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd:n tiettyjen toimintojen myynnistä annetun vuoden 2013 asetuksen nro 104 (to Peri tis Polisis Orismenon Ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiki Praxi No 104; EE, liite III (I), nro 4645, 29.3.2013, s. 781; jäljempänä asetus nro 104) 2 ja 5 §:ssä säädetään yhdessä, että Bank of Cyprusille siirretään 29.3.2013 klo 6.10 tietyt Cyprus Popular Bankin varat ja velat, mukaan lukien enintään 100 000 euron talletukset. Yli 100 000 euron talletukset pidettiin Cyprus Popular Bankissa viimeksi mainitun purkamiseen asti.

Asioiden taustat

- 14 Vuoden 2012 ensimmäisten kuukausien aikana eräät Kyprokseen sijoittautuneet pankit, joiden joukossa olivat Cyprus Popular Bank ja Bank of Cyprus, joutuivat rahoitusvaikeuksiin. Kyproksen tasavalta piti niiden pääomistusta tarpeellisenä ja esitti tässä yhteydessä euroryhmän puheenjohtajalle pyynnön saada rahoitusapua ERVV:stä tai EVM:stä.
- 15 Euroryhmä ilmoitti 27.6.2012 antamassaan julkilausumassa, että pyydetty rahoitusapu annettaisiin joko ERVV:stä tai EVM:stä sellaisen makrotalouden sopeutusohjelman yhteydessä, joka olisi konkretisoitava yhteisymmärryspöytäkirjassa, jonka neuvottelisivat yhtäältä komissio yhdessä EKP:n ja IMF:n kanssa ja toisaalta Kyproksen viranomaiset.
- 16 Kyproksen tasavalta ja muut jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, pääsivät maaliskuussa 2013 poliittiseen sopimukseen luonnoksesta yhteisymmärryspöytäkirjaksi. Euroryhmä ilmaisi 16.3.2013 antamassaan julkilausumassa tyytyväisyytensä kyseiseen sopimukseen ja muistutti tietyistä kaavailluista sopeutustoimenpiteistä, kuten pankkitalletusveron luomisesta. Euroryhmä ilmoitti katsovansa tämän asiayhteyden perusteella, että sellaisen rahoitusavun myöntäminen, jolla voitaisiin taata Kyproksen tasavallan ja euroalueen rahoitusvakaus, oli lähtökohtaisesti perusteltua, ja kehotti asianomaisia nopeuttamaan käynnissä olleita neuvotteluja.
- 17 Kyproksen tasavalta määräsi 18.3.2013 pankit pidettäväksi kiinni 19.3. ja 20.3.2013. Kyproksen viranomaiset päättivät, että pankit olisi pidettävä kiinni 28.3.2013 asti käteisnostoryntäyksen estämiseksi.
- 18 Kyproksen parlamentti hylkäsi 19.3.2013 Kyproksen hallituksen lakiesityksen kaikkia Kyproksen pankkitalletuksia koskevan veron luomisesta. Kyproksen parlamentti hyväksyi lain 22.3.2013.
- 19 Euroryhmä ilmoitti 25.3.2013 antamassaan julkilausumassa päässeensä Kyproksen viranomaisten kanssa sopimukseen makrotalouden tulevan sopeutusohjelman pääkohdista; sopimuksella oli kaikkien jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, sekä komission, EKP:n ja IMF:n tuki. Lisäksi euroryhmä ilmaisi tyytyväisyytensä julkilausuman liitteessä mainittuihin rahoitussektorin uudelleenjärjestelysuunnitelmiin.
- 20 Kyproksen keskuspankin pääjohtaja saattoi 25.3.2013 Bank of Cyprusin ja Cyprus Popular Bankin tervehdyttämismenettelyyn. Tätä varten 29.3.2013 julkaistiin asetukset nro 103 ja nro 104 22.3.2013 annetun lain nojalla.
- 21 Asetusten voimaantuloajankohtana valittajilla oli talletuksia Bank of Cyprusissa tai Cyprus Popular Bankissa. Mainituissa asetuksissa säädettyjen toimenpiteiden soveltaminen johti näiden talletusten arvon huomattavaan alenemiseen; valittajat ovat ilmoittaneet menetyksensä täsmällisen määrän.

- 22 EVM:n hallintoneuvosto kokouksessaan 24.4.2013
- päätti myöntää Kyproksen tasavallalle vakaustuen rahoitusapuvälineenä EVM:n toimitusjohtajan ehdotuksen mukaisesti
  - hyväksyi yhteisymmärryspöytäkirjaa koskevan luonnoksen, jonka komissio yhteistyössä EKP:n ja IMF:n kanssa ja Kyproksen tasavalta olivat neuvotelleet, ja
  - antoi komissiolle tehtäväksi allekirjoittaa kyseinen pöytäkirja EVM:n puolesta.
- 23 Yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittivat 26.4.2013 Kyproksen tasavallan valtiovarainministeri, Kyproksen keskuspankin pääjohtaja ja komission varapuheenjohtaja O. Rehn EVM:n puolesta.
- 24 EVM:n johtokunta hyväksyi 8.5.2013 sopimuksen rahoitusapuvälineestä ja ehdotuksen ensimmäisen apuerän maksamista Kyproksen tasavallalle koskevista ehdoista. Erä jaettiin kahteen maksuun, joista ensimmäinen (kaksi miljardia euroa) maksettiin 13.5.2013 ja jälkimmäinen (miljardi euroa) 26.6.2013. Toinen apuerä, noin puolitoista miljardia euroa, maksettiin 27.9.2013.

Oikeudenkäyntimenettelyt unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset määräykset

- 25 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 24.5.2013 toimittamillaan kannekirjelmillä kolme kannetta, joissa vaadittiin unionin yleistä tuomioistuinta
- velvoittamaan komissio ja EKP maksamaan valittajille niiden kunkin talletuksen arvon alenemista vastaava korvaus
  - ”lisäksi ja/tai toissijaisesti” kumoamaan riidanalaiset kohdat ja
  - tutkimaan kanteen kiireellisesti ja tällä välin toteuttamaan ”tarpeelliset välitoimet [SEUT 279] artiklan nojalla [kantajien] aseman turvaamiseksi, kuitenkin niin, ettei vaikuteta [Kyproksen tasavallalle] myönnettyyn vakaustukeen”.
- 26 Komissio esitti 24.9.2013 ja EKP 1.10.2013 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään erillisillä asiakirjoilla oikeudenkäyntiväitteitä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla.
- 27 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi riidanalaisilla määräyksillä kanteet kokonaisuudessaan, koska niiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat osittain ja ne olivat osittain oikeudellisesti selvästi täysin perusteettomia.

Asianosaisten vaatimukset

- 28 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin
- kumoaa riidanalaiset määräykset valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämiensä kahden ensimmäisen vaatimuksen eli korvausvaatimuksen ja/tai riidanalaisien kohtien kumoamisvaatimuksen osalta
  - palauttaa asiat unionin yleiseen tuomioistuimeen.
- 29 Euroopan komissio ja EKP vaativat, että unionin tuomioistuin

- hylkää valitukset ja
- velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

30 Asiat C-8/15 P–C-10/15 P yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 21.8.2015 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

Valitusten tarkastelu

- 31 Valittajat esittävät valitustensa tueksi valitusperusteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki virheitä arvioidessaan sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntyminen edellytyksiä.
- 32 Komissio ja EKP vaativat, että valitukset on jätettävä tutkimatta, ja lisäävät, että valitusten tueksi esitetty valitusperuste on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

Tutkittavaksi ottaminen

- 33 Komissio ja EKP katsovat, että valitukset on jätettävä tutkimatta siitä syystä, että valittajat tyytyvät olennaisilta osin toistamaan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esittämänsä perusteet ja perustelut ja että ne riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen esitettyjen eri todisteiden perusteella suorittaman tosiseikkojen arvioinnin.
- 34 Tältä osin on syytä muistuttaa, että SEUT 256 artiklan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja että muutoksenhaun perusteena on käytettävä unionin yleiseltä tuomioistuimelta puuttuvaa toimivaltaa, asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunutta oikeudenkäyntivirhettä, joka on valittajan edun vastainen, tai unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunutta unionin oikeuden rikkomista (ks. mm. tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Lisäksi SEUT 256 artiklan, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 169 artiklan 2 kohdan määräysten mukaan valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi (ks. mm. tuomio 4.7.2000, Bergaderm ja Goupil v. komissio, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 34 kohta ja tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 43 kohta).
- 36 Erityisesti on todettava, että mainitun työjärjestyksen 169 artiklan 2 kohdassa määrätään, että oikeudellisissa perusteluissa ja perusteissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan.
- 37 Näiden määräysten mukaista perusteluvelvollisuutta ei täytä sellainen valitus, jossa vain kerrataan tai toistetaan sanasta sanaan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, sellaisetkin, joiden pohjana olevien tosiseikkojen osalta tämä tuomioistuin on nimenomaisesti omaksunut eri näkemyksen. Tällaisella valituksella tosiasiallisesti pyritään nimittäin ainoastaan siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan (ks. tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 38 Jos valittaja riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen tekemän unionin oikeuden tulkinnan tai soveltamisen, ensimmäisessä oikeusasteessa tutkittuja oikeuskysymyksiä voidaan kuitenkin käsitellä uudelleen valituksen yhteydessä. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osaksi toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo unionin yleisessä tuomioistuimessa (ks. tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Tässä tapauksessa valittajat pyrkivät valitusperusteissaan osoittamaan, että valituksenalaisia määräyksiä ei ole perusteltu tai että ne ovat puutteellisesti perusteltuja, ja kyseenalaistamaan vastauksen, jonka unionin yleinen tuomioistuin nimenomaisesti antoi oikeuskysymyksiin, jotka voivat olla unionin tuomioistuimen valvonnan kohteena valituksen yhteydessä.
- 40 Vaikka valittajien kehittelemä argumentaatio tosin on rakenteeltaan epätasallinen, on kuitenkin todettava, että siinä yksilöidään valitustenalaisten määräysten riitautetut perustelujen kohdat sekä oikeudelliset perustelut unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 169 artiklan 2 kohdan mukaisesti, joten unionin tuomioistuin voi suorittaa laillisuusvalvontansa.
- 41 Tästä seuraa, että valitukset otetaan tutkittaviksi.

Asiakysymys

Valittajien lausumat

- 42 Valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se tyytyi valituksenalaisten määräysten 45 kohdassa toteamaan, että komissiolle ja EKP:lle annettuihin tehtäviin ei sisälly minkään oman päätöksentekovallan käyttämistä. Ne katsovat, että näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei noudattanut EVM-sopimuksen 13 artiklan 4 kohtaa, kun se jätti ottamatta huomioon, että komissio oli allekirjoittanut 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan, vaikka siihen sisältyi lainvastainen ehto. Asianomaisten kyproslaisen pankkien sisäisestä pelastamisesta ovat tosiasiallisesti vastuussa komissio ja EKP.
- 43 Valittajat toteavat tältä osin, että he väittivät unionin yleisessä tuomioistuimessa, että niiden talletusten arvon alenemisen todellisenä syynä olivat Kyproksen tasavallalle toimitettuun rahoitusapuvälineeseen liitetyt ehdot ja tapa, jolla komissio ja EKP vaativat näitä ehtoja. Komissio ja EKP näet pakottivat kyseisen jäsenvaltion antamaan asetukset nro 103 ja nro 104 näiden toimielinten asiaan tätä varten kiireellisesti puuttuneiden virkamiesten välityksellä. Valittajat täsmentävät tältä osin, että Kyproksen tasavalta oli esittänyt rahoitusapuvälinettä koskevan pyynnön Cyprus Popular Bankin ja Bank of Cyprusin pääomitusta varten eikä sitä varten, että ne purettaisiin käyttämällä ennenaikaisesti sisäistä pelastuskeinoa. Valittajien mukaan komission ja EKP:n alkuperäinen kanta sen sijaan oli, että tähän keinoon oli syytä turvautua.
- 44 Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä ei vastannut niiden perusteluihin, joilla ne pyrkivät osoittamaan, että näillä toimielimillä oli ratkaiseva rooli 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisessä ja siis Bank of Cyprusin pääomitukseen ja Cyprus Popular Bankin purkamiseen liittyvän taloudellisen vahingon toteutumisessa.
- 45 Valittajat väittävät myös, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tutkiessaan niiden väitettä siitä, että komissio oli jättänyt valvomatta, että 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja olisi yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.
- 46 Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siis siitä, että se ei ole asianmukaisesti ottanut huomioon komission väitettyä toimimattomuutta, vaikka tuomion 27.11.2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), 164 kohdan mukaan komissiolle EVM-sopimuksessa annetut tehtävät mahdollistavat

sen, että se voi EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrättyllä tavalla valvoa sitä, että EVM:n tekemät yhteisymmärryspöytäkirjat sopivat yhteen unionin oikeuden kanssa, ja mainitun tuomion 174 kohdassa, että kyseisen sopimuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan vakaustuen saamista pyytävän jäsenvaltion kanssa neuvoteltavan yhteisymmärryspöytäkirjan on oltava kaikilta osin unionin oikeuden mukainen. Valittajien mukaan unionin tuomioistuin on siis todennut, että rahoitusapuvälineelle asetettujen ehtojen on oltava unionin oikeuden mukaista.

- 47 Valituksenalaisiin kohtiin sisältyvän kaltaisen sisäisen pelastustoimenpiteen soveltaminen merkitsisi siis omistusoikeuden ilmeistä loukkausta, joka on vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 17 artiklan 1 kohtaa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 1 artiklaa.
- 48 Komissio ja EKP katsovat, etteivät valittajien esittämät väitteet ole perusteltuja.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 49 Valittajat asettavat valitusperusteessaan kyseenalaiseksi unionin yleisen tuomioistuimen tekemän arvioinnin roolista, joka komissiolle ja EKP:lle oli 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisessä. Ne väittävät erityisesti, että nämä toimielimet ovat Kyproksella toteutetun sisäisen pelastustoimen todelliset suorittajat ja että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tutkiessaan valittajien väitettä siitä, että komissio jätti valvomatta, että 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja olisi yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.
- 50 Tämä peruste koskee yhtäältä valituksenalaisten määräysten 44–47 kohtaa, joissa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että komissio ja EKP eivät olleet 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen taustalla, ja katsoi näin ollen, että se ei ollut toimivaltainen tutkimaan vahingonkorvauskanteita siltä osin kuin ne perustuivat riidanalaisien kohtien lainvastaisuuteen. Peruste koskee toisaalta valituksenalaisten määräysten 48–54 kohtaa, joissa unionin yleinen tuomioistuin katsoi pääasiallisesti, että valittajat eivät olleet osoittaneet, että vahinko, jonka ne katsoivat kärsineensä, aiheutui siitä, että komissio laiminlöi väitetyn velvollisuutensa taata 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa.
- 51 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisten määräysten 44 kohdassa, että yhteisymmärryspöytäkirja on EVM:n ja Kyproksen tasavallan yhdessä hyväksymä ja että kuten EVM-sopimuksen 13 artiklan 4 kohdasta ilmenee, komissio on allekirjoittanut tämän yhteisymmärryspöytäkirjan vain EVM:n puolesta. Unionin yleinen tuomioistuin nojautui tämän jälkeen tuomion 27.11.2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), 161 kohtaan ja muistutti mainittujen määräysten 45 kohdassa, että vaikka EVM-sopimuksessa annetaan komissiolle ja EKP:lle tiettyjä kyseisen sopimuksen tavoitteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä, yhtäältä komissiolle ja EKP:lle EVM-sopimuksen yhteydessä annettuihin tehtäviin ei sisälly omaa päätöksentekovaltaa, ja toisaalta näiden kahden toimielimen tämän sopimuksen puitteissa suorittamat toimet sitovat ainoastaan EVM:ää.
- 52 Tältä osin on palautettava mieleen, että kuten euroryhmän 27.6.2012 antamasta julkilausumasta ilmenee, komission ja EKP:n tehtäväksi annettiin neuvotella Kyproksen viranomaisien kanssa makrotalouden sopeutusohjelmasta, joka oli konkretisoitava yhteisymmärryspöytäkirjassa. Kun komissio ja EKP osallistuivat Kyproksen viranomaisien kanssa käytyihin neuvotteluihin tarjoamalla teknistä asiantuntemustaan, antamalla neuvoja ja ehdottamalla suuntaviivoja, ne toimivat niille EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 kohdassa annetun toimivallan rajoissa. Komission ja EKP:n osallistumisen, josta kyseisessä määräyksessä määrätään, menettelyyn, joka johtaa 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittamiseen, perusteella ei voida katsoa, että pöytäkirja olisi toimi, joka on peräisin niiltä.

- 53 Kuten unionin tuomioistuin korosti tuomion 27.11.2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756) 161 kohdassa, komissiolle ja EKP:lle EVM-sopimuksen yhteydessä annettuihin tehtäviin – olivatpa ne sitten kuinka merkittäviä hyvänsä – ei sisälly omaa päätöksentekovaltaa. Lisäksi näiden kahden toimielimen saman sopimuksen puitteissa suorittamat toimet sitovat ainoastaan EVM:ää.
- 54 Kuten lisäksi julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa, on niin, että se, että yhdellä tai usealla unionin toimielimellä voi olla EVM:n säädöskehyksessä tietty tehtävä, ei muuta mitenkään EVM:n toimien, jotka ovat unionin oikeusjärjestyksen ulkopuolisia toimia, luonnetta.
- 55 Vaikka tämä toteamus voi vaikuttaa sellaisen kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin, joka voidaan nostaa SEUT 263 artiklan perusteella, on kuitenkin niin, että se ei estä sitä, että komissiota ja EKP:tä vastaan vedotaan lainvastaiseen menettelyyn, joka mahdollisesti liittyy yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymiseen EVM:n puolesta, SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisen vahingonkorvauskanteen yhteydessä.
- 56 Tältä osin on muistettava, että komissiolle ja EKP:lle EVM-sopimuksen yhteydessä annetut tehtävät eivät väärinä näille toimielimille EU- ja EUT-sopimuksissa annettua toimivaltaa (tuomio 27.11.2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, 162 kohta).
- 57 Erityisesti komission osalta SEU 17 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että komissio ”ajaa unionin yleistä etua” ja ”valvoo unionin oikeuden soveltamista” (tuomio 27.11.2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, 163 kohta).
- 58 Lisäksi komissiolle EVM-sopimuksessa annetut tehtävät edellyttävät, kuten EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrätään, että se valvoo sitä, että EVM:n tekemät yhteisymmärryspöytäkirjat sopivat yhteen unionin oikeuden kanssa (ks. vastaavasti tuomio 27.11.2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, 164 kohta).
- 59 Kuten komissio itse on myöntänyt istunnossa esitettyyn kysymykseen antamassaan vastauksessa, tämä toimielin säilyttää EVM-sopimuksen yhteydessä SEU 17 artiklan 1 kohdasta ilmenevän roolinsa perussopimusten vartijana, joten sen on pidättäydyttävä allekirjoittamasta sellaista yhteisymmärryspöytäkirjaa, jonka yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa se epäilee.
- 60 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tulkitessaan ja soveltaessaan SEUT 268 artiklaa ja SEUT 340 artiklan toista ja kolmatta kohtaa, kun se katsoi valituksenalaisten määräysten 46 ja 47 kohdassa, että se ei ollut toimivaltainen tutkimaan riidanalaisten kohtien lainvastaisuuteen perustuvaa vahingonkorvauskannetta pelkästään sen toteamuksen perusteella, ettei komission eikä EKP:n voitu katsoa olevan muodollisesti kyseisten kohtien hyväksymisen taustalla.
- 61 Valitukset on siis hyväksyttävä ja riidanalaiset määräykset on kumottava.

Kanteet unionin yleisessä tuomioistuimessa

- 62 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että kun unionin yleisen tuomioistuimen päätös kumotaan, unionin tuomioistuin voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen. Tämä edellytys täyttyy tässä asiassa.
- 63 Unionin tuomioistuin voi ratkaista SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toiseen ja kolmanteen kohtaan perustuvan valittajien vaatimuksen, joka koskee sen vahingon korvaamista, jonka väitetään aiheutuneen yhtäältä sen vuoksi, että komissio ja EKP sisällyttivät riidanalaiset kohdat 26.4.2013 tehtyyn yhteisymmärryspöytäkirjaan, ja toisaalta komission toimimattomuudesta, mikä oli vastoin velvollisuutta valvoa tämän yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä, että viimeksi mainittu on yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.

- 64 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unioni on SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettussa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: unionin toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiaassa syntynyt ja toimielimen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (tuomio 14.10.2014, *Giordano v. komissio*, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Unionin tuomioistuin on jo useaan otteeseen todennut ensimmäisestä edellytyksestä, että on osoitettava riittävän ilmeinen sellaisen oikeusäännon rikkominen, jolla annetaan yksityisille oikeuksia (ks. mm. tuomio 4.7.2000, *Bergaderm ja Goupil v. komissio*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42 kohta sekä tuomio 10.7.2014, *Nikolaou v. tilintarkastustuomioistuin*, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, 53 kohta).
- 66 Käsiteltävässä asiassa oikeussääntö, jonka noudattamisen valvomatta jättämisestä 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä valittajat komissiota arvostelevat, on perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohta. Tämä määräys, jonka mukaan jokaisella on oikeus nauttia laillisesti hankkimastaan omaisuudesta, on oikeussääntö, jolla annetaan yksityisille oikeuksia.
- 67 On lisäksi korostettava, että vaikka jäsenvaltiot eivät sovelle unionin oikeutta EVM-sopimuksen puitteissa, joten perusoikeuskirja ei koske niitä tässä yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 27.11.2012, *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, 178–181 kohta), perusoikeuskirja sen sijaan koskee unionin toimielimiä myös – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 85 kohdassa – silloin, kun ne toimivat unionin oikeusjärjestyksen ulkopuolella. Lisäksi 26.4.2013 tehdyn kaltaisen yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä komission on sekä SEU 17 artiklan 1 kohdan, jossa sille annetaan yleinen tehtävä valvoa unionin oikeuden soveltamista, että EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 ja 4 kohdan, joiden mukaan sen on valvottava sitä, että EVM:n tekemät yhteisymmärryspöytäkirjat ovat unionin oikeuden mukaisia, nojalla varmistettava, että tällainen pöytäkirja on perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien mukainen.
- 68 Tämän jälkeen on tutkittava, onko komissio myötävaikuttanut valittajien perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua omistusoikeuden riittävän ilmeiseen rikkomiseen 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä.
- 69 Tältä osin on palautettava mieleen, että tässä perusoikeuskirjan määräyksessä taattu omistusoikeus ei ole ehdoton ja että sen käyttöä voidaan rajoittaa unionin yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. tuomio 16.11.2011, *Bank Melli Iran v. neuvosto*, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 113 kohta ja tuomio 12.5.2016, *Bank of Industry and Mine v. neuvosto*, C-358/15 P, EU:C:2016:338, 55 kohta).
- 70 Kuten perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdasta ilmenee, omistusoikeuden käyttöä voidaan rajoittaa, kunhan rajoitukset tosiasiaassa palvelevat yleisen edun mukaisia tavoitteita eikä niillä puututa tähän oikeuteen tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin suojatun oikeuden keskeistä sisältöä (ks. vastaavasti tuomio 16.11.2011, *Bank Melli Iran v. neuvosto*, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 114 kohta ja tuomio 12.5.2016, *Bank of Industry and Mine v. neuvosto*, C-358/15 P, EU:C:2016:338, 56 kohta).
- 71 Tältä osin on todettava, että kuten EVM-sopimuksen 12 artiklasta ilmenee, Kyproksen viranomaisten ja muun muassa komission kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena olevan kaltaisen yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksyminen palvelee unionin yleisen edun mukaista tavoitetta eli koko euroalueen pankkijärjestelmän vakauden turvaamista.
- 72 Finanssipalveluilla on keskeinen rooli unionin taloudessa. Pankit ja luottolaitokset ovat eri markkinoilla toimintaansa harjoittavien yritysten olennainen rahoituslähde. Pankit ovat lisäksi usein tiiviissä vuorovaikutuksessa, ja monilla niistä on kansainvälistä toimintaa. Tästä syystä yhden tai useamman

pankin toimintakyvyttömyys saattaa levitä nopeasti muihin pankkeihin niin kyseisessä jäsenvaltiossa kuin muissakin jäsenvaltioissa. Tämä puolestaan saattaa johtaa kielteisiin vaikutuksiin talouden muilla sektoreilla (tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:016:570, 50 kohta).

- 73 Käsiteltävässä asiassa riidanalaisissa kohdissa yksilöidyt toimenpiteet koskevat muun muassa sitä, että Bank of Cyprus ottaa haltuunsa Cyprus Popular Bankin suojatut talletukset, sitä, että 37,5 prosenttia suojaamattomista talletuksista Bank of Cyprusissa muunnetaan osakkeiksi täysine ääni- ja osinko-oikeuksineen, sekä sitä, että näiden suojaamattomien talletusten tietty toinen osa jäädytetään väliaikaisesti, ja on täsmennetty, että jos Bank of Cyprusin pääomituksen odotetaan ylittävän tavoitteen, joka on 9 prosentin ydinvakavaraisuusaste kriisitilanteessa, liiallisen pääomituksen määrä palautetaan suojaamattomien talletusten tallettajille osakkeiden takaisinostoprosessissa.
- 74 Kun otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän vakauden turvaamisen päämäärä ja se taloudellisten tappioiden välitön riski, joille näiden kahden pankin tallettajat olisivat altistuneet pankkien konkurssitilanteessa, näillä toimenpiteillä ei puututa valittajien omistusoikeuteen suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin tämän oikeuden keskeistä sisältöä. Niitä ei tämän vuoksi voida pitää kyseisen oikeuden perusteettomina rajoituksina (ks. analogisesti tuomio 10.7.2003, Booker Aquaculture ja Hydro Seafood, C-20/00, ja C-64/00, EU:C:2003:397, 79–86 kohta).
- 75 Nämä seikat huomioon ottaen ei voida katsoa, että kun komissio salli riidanalaisien kohtien hyväksymisen, se olisi myötävaikuttanut valittajien perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdassa taatun omistusoikeuden loukkaamiseen.
- 76 Tästä seuraa, että sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen ensimmäinen edellytys ei täyty käsiteltävässä asiassa, joten valittajien esittämät vahingonkorvausvaatimukset on hylättävä oikeudellisesti perusteettomina.

Oikeudenkäyntikulut

- 77 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan silloin, kun valitus on perusteltu ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 138 artiklan 2 kohdassa, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, määrätään, että jos hävinneitä asianosaisia on useita, unionin tuomioistuin ratkaisee, miten kulut on jaettava näiden asianosaisten kesken.
- 78 Koska valitukset hyväksyttiin mutta kanteet hylättiin, Ledra Advertising Ltd, Andreas Eletheriou, Eleni Eleftheriou, Lilia Papachristofi, Christos Theophilou ja Eleni Theophilou sekä komissio ja EKP vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Unionin yleisen tuomioistuimen määräys 10.11.2014, Ledra Advertising vastaan komissio ja EKP (T-289/13, EU:T:2014:981), määräys 10.11.2014, Eleftheriou ja Papachristofi vastaan komissio ja EKP (T-291/13, ei julkaistu, EU:T:2014:978) ja määräys 10.11.2014, Theophilou vastaan komissio ja EKP (T-293/13, ei julkaistu, EU:T:2014:979), kumotaan.**
- 2) Unionin yleisessä tuomioistuimessa asioissa T-289/13, T-291/13 ja T-293/13 nostetut kanteet hylätään.**

- 3) Ledra Advertising Ltd, Andreas Eleftheriou, Eleni Eleftheriou, Lilia Papachristofi, Christos Theophilou ja Eleni Theophilou, Euroopan komissio ja Euroopan keskuspankki (EKP) vastaavat kukin omista oikeudenkäyntikuluistaan, sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että valitusasteessa aiheutuneista.**

Allekirjoitukset